

Sygn. akt III AUa 796/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 grudnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Pasek
Sędziowie:	SA Elżbieta Czaja SO del. do SA Iwona Jawor-Piszc (spr.)
Protokolant: st. prot. sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 6 grudnia 2018 r. w Lublinie

sprawy K. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 11 czerwca 2018 r. sygn. akt VIII U 2684/16

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Lublinie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Iwona Jawor-Piszc Małgorzata Pasek Elżbieta Czaja

Sygn. akt III AUa 796/18

UZASADNIENIE

W dniu 4 maja 2016 roku K. C. wniósł odwołanie w którym domagał się wydania decyzji w przedmiocie przeliczenia świadczenia od 1991 roku.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., wniósł o jego odrzucenie wskazując, iż w odwołaniu wnioskodawca podnosił kwestie których nie można odnieść do żadnej wydanej wcześniej decyzji. Ponadto organ rentowy wskazał, że w kwestii przeliczenia świadczenia od 1991 roku była już wydania decyzja odmowna w dniu 10 grudnia 2008 roku. Powyższa decyzja została zaskarżona przez ubezpieczonego, zaś Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 2 kwietnia 2009 roku, sygn. akt VIII U 513/09 oddalił odwołanie od tej decyzji .

W piśmie z dnia 21 lutego 2017 roku pełnomocnik K. C. wniósł o uznanie, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. nie wydał decyzji w terminie 2 miesięcy od dnia zgłoszenia roszczenia przeliczenia świadczenia na skutek pisma wnioskodawcy z dnia 29 lutego 2016 roku.

Postanowieniem z dnia 8 września 2017 roku Sąd Okręgowy odrzucił odwołanie K. C..

Na skutek zażalenia pełnomocnika wnioskodawcy, Sąd Apelacyjny w Lublinie postanowieniem z dnia 28 grudnia 2017 roku uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Lublinie, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego. W uzasadnieniu orzeczenia wskazano, iż z uwagi na odmienny charakter skargi na bezczynność organu rentowego w stosunku do typowego odwołania, które pełni rolę pozwu, brak było podstaw do odrzucenia odwołania w trybie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. Następnie wskazano, iż w toku dalszego procesu Sąd Okręgowy powinien zbadać w pierwszej kolejności, czy pismo organu rentowego z dnia 31 marca 2016 roku wydane w odpowiedzi na wniosek K. C. może stanowić decyzję w rozumieniu art. 107 § 1 k.p.a. W zależności zaś od poczynionych ustaleń w omawianym zakresie ustosunkuje się do odwołania złożonego przez ubezpieczonego uwzględniając, że stanowi ono skargę na bezczynność ZUS Oddział w B.. Sąd Okręgowy miał również orzec o zwrocie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy przez adwokata z urzędu w postępowaniu pierwszoinstancyjnym oraz o kosztach postępowania zażaleniowego (art. 108 § 2 k.p.c.).

Wyrokiem z dnia 11 czerwca 2018 roku Sąd Okręgowy w Lublinie w pkt I zobowiązał Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. do wydania w terminie 14 dni decyzji w przedmiocie wniosku K. C. z dnia 29 lutego 2016 roku o ponowne przeliczenie świadczenia i zwrot różnicy zrewaloryzowanego świadczenia ze szczególnym uwzględnieniem roku 1991, zawiadamiając o powyższym Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W.; w pkt II stwierdził, że niewydanie decyzji przez organ rentowy w przedmiocie wniosku K. C. o przeliczenie świadczenia i zwrot różnicy zrewaloryzowanego świadczenia nie nastąpiło z rażącym naruszeniem prawa, zaś w pkt III przyznał od Skarbu Państwa (Kasa Sądu Okręgowego w Lublinie) na rzecz adwokat M. Ł. kwotę 510 (pięćset dziesięć) złotych, którą należy powiększyć o należny podatek od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Powyższy wyrok został wydany w oparciu o następujące ustalenia faktyczne.

W dniu 29 lutego 2016 roku (data stempla pocztowego) ubezpieczony ponownie zwrócił się z wnioskiem o przeliczenie emerytury z uwzględnieniem różnicy, pomiędzy rentą inwalidzką pobieraną od 1989 roku, a ustaloną od 1991 roku. Pismem z dnia 31 marca 2016 roku organ rentowy poinformował wnioskodawcę, iż wskazane przez ubezpieczonego okoliczności były już rozpatrywane przez Zakład w związku z czym wydana została decyzja z dnia 10 grudnia 2008 roku. W dniu 4 maja 2016 roku K. C. wniósł skargę na milczenie organu rentowego. Skarga wnioskodawcy na bezczynność organu rentowego zdaniem Sądu pierwszej instancji okazała się zasadna.

Dokonując oceny prawnej Sąd Okręgowy powołał przepisy art. 477⁹ § 4 k.p.c. i art. 477¹⁴ § 3 k.p.c. oraz art. 477⁹ i art. 477¹⁴ k.p.c. uznając, iż ubezpieczony złożył w dniu 29 lutego 2016 roku wniosek o wydanie decyzji dotyczącej kwestii przeliczenia emerytury od 1991 roku z uwzględnieniem różnicy, pomiędzy rentą inwalidzką pobieraną od 1989 roku, a zwaloryzowaną od 1991 roku. Wobec braku rozpoznania przedmiotowego wniosku odwołanie wniesione w dniu 26 kwietnia 2016 roku rozpoznał jako skargą na bezczynność organu rentowego. Sąd Okręgowy ustalił, iż organ rentowy nie wydał decyzji odnośnie spornego wniosku ubezpieczonego, wobec czego uchybił ciążącemu na nim obowiązkowi w tym zakresie. Nie można bowiem uznać, iż pismo organu rentowego z dnia 31 marca 2016 roku, w którym odniósł się do złożonego przez ubezpieczonego w dniu 29 lutego 2016 roku wniosku, stanowiło decyzję w rozumieniu obowiązujących przepisów. Wobec powyższego w niniejszej sprawie zachodziły przesłanki do zobowiązania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. do wydania w terminie 14 dni decyzji w przedmiocie wniosku K. C. z dnia 29 lutego 2016 roku o ponowne przeliczenie świadczenia i zwrot różnicy zrewaloryzowanego świadczenia ze szczególnym uwzględnieniem roku 1991, oraz do zawiadomienia o powyższym Prezesa Zakładu

Ubezpieczeń Społecznych w W.. Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do wydania w sprawie orzeczenia co do istoty sprawy, o którym mowa w treści art. 477¹⁴ § 3 k.p.c. bowiem uznał, że mimo, iż art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. dopuszcza możliwość orzeczenia co do istoty sprawy w przypadku braku decyzji, to w analizowanym postępowaniu zastosowanie przyjętej w tym przepisie dyspozycji wypaczałoby charakter postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych i prowadziłoby do pominięcia odrębności tego postępowania poprzez całkowite pozbawienie znaczenia postępowania administracyjnego poprzedzającego postępowania sądowe. Jednocześnie Sąd stwierdził, że niewydanie decyzji przez organ rentowy nie nastąpiło z rażącym naruszeniem prawa, bowiem istotne dla rozstrzygnięcia okoliczności zostały wykazane dopiero w toku niniejszego procesu. Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji. Orzeczeniem w pkt III wyroku Sąd pierwszej instancji przyznał od Skarbu Państwa na rzecz adwokata ustanowionego z urzędu kwotę 510 złotych powiększoną o obowiązującą stawkę podatku od towarów i usług tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w oparciu o rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. 2015, poz. 1801).

Apelację od wyroku wniósł ZUS Oddział w B. skarżąc wyrok w całości. Zarzucił wyrokowi naruszenie następujących przepisów prawa:

1. art. 233 k.p.c. poprzez pominięcie dowodu w postaci decyzji ZUS z dnia 21 czerwca 2016 roku znak: (...) (k. 121 akt ZUS) oraz błędną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym zeznań Ubezpieczonego w zakresie, w jakim na ich podstawie Sąd uznał, że organ rentowy nie rozpoznał wniosku ubezpieczonego z dnia 29 lutego 2016 roku;
2. art. 477⁽⁹⁾ § 4 i art. 477⁽¹⁴⁾ § 3 k.p.c. poprzez ich błędne zastosowanie w sytuacji, gdy wniosek ubezpieczonego z dnia 29 lutego 2016 roku został rozpoznany decyzją ZUS z dnia 21 czerwca 2016 roku znak: (...) (k. 121 akt ZUS).

Podnosząc powyższe wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie skargi ubezpieczonego z dnia 4 maja 2016 roku na bezczynność organu rentowego;
2. zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów postępowania wg. norm przepisanych, z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja jest zasadna i zasługuje na uwzględnienie.

W stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy istotą sporu jest to, czy ZUS rozpoznał wniosek K. C. z dnia 29 lutego 2016 roku wydając w tym przedmiocie decyzję (wniosek k. 114 akta ZUS). Błędnie Sąd Okręgowy ustalił, że organ rentowy nie wydał w tym przedmiocie decyzji, a jedynie poinformował ubezpieczonego pismem z dnia 31 marca 2016 roku, że wskazywane przez niego okoliczności były już przez ZUS rozpatrywane wydaną decyzją z dnia 10 grudnia 2008 roku (pismo ZUS k. 116 akt ZUS). W dniu 21 czerwca 2016 roku ZUS Oddział w B. wydał decyzję znak: (...)w przedmiocie wniosku ubezpieczonego z dnia 29 lutego 2016 roku, o czym zawiadomił Sąd pierwszej instancji pismem z dnia 4 lipca 2016 roku (decyzja k. 121 akt ZUS, pismo ZUS k. 6).

W tym stanie rzeczy brak było podstaw w świetle unormowania zawartego w art. 477¹⁴ § 3 k.p.c. do wydania wyroku zobowiązującego organ rentowy do wydania decyzji jak uczynił to Sąd Okręgowy. Na dzień wniesienia odwołania na bezczynność organu rentowego bezspornie ZUS nie wydał decyzji w załatwieniu wniosku ubezpieczonego z dnia 29 lutego 2016 roku. Jednak w dniu 21 czerwca 2016 roku organ rentowy wydał decyzję, w rozpoznaniu wniosku ubezpieczonego o przeliczenie emerytury z dnia 29 lutego 2016 roku, ale nie w sytuacji przewidzianej w zdaniu pierwszym art. 477¹³ k.p.c. W takiej sytuacji odwołanie wniesione dnia 4 maja 2016 roku na bezczynność ZUS

było zasadne, ale wobec wydania decyzji z dnia 21 czerwca 2016 roku straciło aktualność wyłącznie zobowiązanie organu rentowego do wydania decyzji w wyznaczonym terminie i zawiadomienie o tym organu nadrzędnego. Nie ma natomiast takiej zbędności orzeczenie co do istoty sprawy w sytuacji, gdy, zgodnie z art. 477¹⁴ § 3 k.p.c., sąd nie jest związany żądaniem odwołującego się co do rodzaju orzeczenia. Nadto pomimo, że wnioskodawca nie odwołał się od decyzji z dnia 21 czerwca 2016 roku to podkreślić trzeba, iż zarówno w odwołaniu na bezczynność organu rentowego, jak i w toku całego postępowania sądowego domagał się przeliczenia świadczenia.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd pierwszej instancji oceni zasadności żądania przeliczenia emerytury i wyda odpowiadające prawu orzeczenie.

W tym stanie rzeczy, na zasadzie art. 386 § 4 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji. Orzeczenie o kosztach postępowania uzasadnia art. 108 § 2 k.p.c.

Iwona Jawor-Piszc Małgorzata Pasek Elżbieta Czaja